

Moet vennootschapsbelasting geregionaliseerd worden?

In het kader van onze ontmoetingen met de politieke en economische beleidsmakers in België, sprak André Bert, voorzitter van het IAB, samen met Micheline Claes, ondervoorzitter, en Eric Steghers, algemeen directeur, met Kris Peeters, Vlaams minister-president. Dit is, kort samengevat, het resultaat van het interview.

K. Peeters, M. Claes en A. Bert

De boodschap van Kris Peeters is duidelijk: Vlaanderen moet meer bevoegdheden krijgen, vooral inzake dossiers waar momenteel heel wat interregionale verschillen te merken zijn: gezondheidszorg, werkgelegenheid, socio-economische hefboomen, fiscale autonomie, enz.

Minister-president Kris Peeters heeft ook duidelijk laten verstaan dat Vlaanderen klaar is om beter samen te werken met de andere bevoegdheidsniveaus, maar dan moet wel iedereen het spel meespelen.

Tijdens dit interview herinnerde Kris Peeters ons er opnieuw aan dat de vennootschapsbelasting hem nauw aan het hart ligt.

Wat is zijn basisfilosofie? Momenteel beperkt de steun voor bedrijven zich vaak tot subsidies en ondersteuning bij economische expansie, waarop de federale staat dan nog belastingen heft. Kris Peeters meent dat, als we verder willen gaan, er ook een inspanning nodig is op het vlak van de vennootschapsbelasting.

Hij onderscheidt twee redelijke pistes. De eerste mogelijkheid is het behoud van een federaal belastingtarief in de vennootschapsbelasting. Daarbovenop zouden de gewesten de toestemming moeten krijgen om hun eigen tarieven toe te passen, zoals dat nu gebeurt in Duitsland. Een tweede mogelijkheid is het toekennen van kortingen op de vennootschapsbelasting, wat nu reeds bij de personenbelasting wordt toegepast. Daarbij moet men wel opletten om niet in het vizier te komen van de Europese Commissie wegens overheidssteun. Er zal ook moeten worden nagegaan welk systeem op administratief niveau het eenvoudigst is voor de bedrijven. De minister-president is geen voorstander van het huidige systeem waarbij de Vlaamse overheid subsidies toekent, die vervolgens onderhevig zijn aan federale belastingen. Kris Peeters is ervan overtuigd dat er met fiscale stimulansen een omgeving kan worden gecreëerd die veel neutraler is voor alle vennootschappen, en dit tegen een lagere administratieve kost.

IAB: De Europese Commissie wil de administratieve lasten met een kwart verlagen. Dat is een goede zaak. Maar deze verlaging brengt het risico met zich mee dat het niet langer verplicht zou zijn de jaarrekeningen openbaar te maken. Bent u niet bang dat dit schadelijke gevolgen zal hebben voor de informatie aan derden en een goede werking van de economie in het gedrang zal brengen?

Kris Peeters: Dit kan je volgens mij vanuit twee invalshoeken bekijken. Eerst en vooral op juridisch en administratief vlak: het is duidelijk dat de huidige situatie voor elke onderneming hoge administratieve kosten met zich meebrengt. Dit weegt vooral zwaar door op de kleine bedrijven. Deze administratie heeft bovendien geen toegevoegde waarde. Je mag ook niet vergeten dat er drie belangrijke spelers in het spel zijn: de onderneming zelf, de overheid en de beursgenoteerde bedrijven. De ondernemer zelf haalt hier het grootste voordeel uit, dat is evident. Maar het is belangrijk dat de zaakvoerders van kmo's de jaarverslagen niet enkel zien als een financiële last maar ook als een hulpmiddel waarmee ze hun onderneming beter kunnen positioneren. Ze moeten het bekijken als een management-tool. Voor mij is het dus duidelijk dat de jaarverslagen een reële toegevoegde waarde hebben voor bedrijven.

Een tweede belangrijk element dat we niet mogen vergeten, is dat wanneer de verplichting om jaarrekeningen openbaar te maken wegvalt, de werking van sommige bedrijven erg

ondoorzichtig zal worden voor buitenstaanders. Het is inderdaad zo dat sommige ondernemingen de kaart van de transparantie spelen en andere absoluut niet. Als er geen duidelijk jaarverslag wordt vrijgegeven, kan dit voor de onderneming negatieve gevolgen hebben voor haar relatie met banken en andere partijen.

Een andere kant van het probleem is de overheid zelf: ten eerste moet de overheid informatie die ze reeds heeft, niet opnieuw vragen aan de bedrijven. Ten tweede moet de overheid het eens worden over een gepersonaliseerde en voor de samenleving zo goedkoop mogelijke strategie.

IAB: Laten we het even hebben over een technische kwestie die intussen een politieke kwestie is geworden: de vennootschapsbelasting. Iedereen in België, van het noorden tot het zuiden, wil dat ze wordt verlaagd, maar we raken het voorlopig niet eens over de manier waarop. Het meest recente voorstel is het regionaliseren van de vennootschapsbelasting. Het VBO gaat hiermee niet akkoord. Maar in een interview heeft de gedelegeerd bestuurder van UNIZO te kennen gegeven dat hij een voorstander is van de regionalisering van de vennootschapsbelasting. Hoe denkt u hierover?

Kris Peeters: Sommige mensen beweren dat wanneer we de gewesten toestaan om bepaalde kortingen toe te passen, zoals dat in het Marshallplan was voorzien, er een heuse delocalisatie zal komen vanuit Wallonië richting Vlaanderen. Wel, men kan perfect beslissen dat alles wat wordt toegekend in de vorm van indirecte belastingvermindering wordt afgetrokken van de federale dotatie van het gewest in kwestie. Op die manier kunnen de gewesten zelf bepalen of ze de kaart van de fiscale voordelen uitspelen dan wel liever subsidies toekennen.

IAB: Kunt u dat even verder uitleggen?

Kris Peeters: Ik stel eerst en vooral vast dat er in Europa een tendens is om te proberen de grondslagen van de belastingwetgeving te harmoniseren op Europees niveau. Ik vind dat we ons daarbij moeten aansluiten. Maar de visie van Europa schiet naar mijn mening op één punt tekort: de tarieven. Volgens mij wordt er in dit dossier bewust een rookgordijn opgetrokken. Want het is technisch niet erg moeilijk om een vermindering te voorzien op gewestelijk vlak in Vlaanderen of Wallonië.

IAB: En wat met de problematiek van de delokalisatie?

Kris Peeters: Dat probleem kan worden opgelost. Technisch gezien is dit perfect mogelijk. En het is ongehoord het tegendeel te beweren. Maar politiek gezien hebben we er het instrument niet voor. En dus vraagt Vlaanderen uitdrukkelijk om de keuze te krijgen om dat instrument te kunnen invoeren. Waarom? Omdat we niet voor eeuwig en één dag subsidies kunnen uitkeren. Vooral omdat die subsidies belastbaar zijn! Dat is geen goed beleid. Daarom vraagt Vlaanderen dus om ons de mogelijkheid te geven om een dergelijk instrument te creëren. En dat brengt ons natuurlijk onmiddellijk bij de volgende vraag voor de Vlaamse regering: als we die mogelijkheid zouden hebben, zouden we ze dan ook gebruiken? Want als we deze vermindering zouden toekennen, zou ze worden afgetrokken van onze federale dotatie, zoveel is duidelijk. Dat wil zeggen dat wij zelf het geld op tafel zouden leggen. En dat impliceert dat we geen subsidies meer zouden kunnen toekennen. Die politieke keuze moeten we maken. Maar momenteel hebben we deze keuze niet. De reden? We hebben er de bevoegdheden niet voor. Welnu, ik wil afstappen van het toekennen van subsidies. Waarom? Het is altijd mogelijk dat subsidies onterecht worden toegekend. Het is voor mij duidelijk dat het systeem van subsidies zijn grenzen en zijn zwaktes heeft. Ik vind het huidige systeem helemaal niet optimaal. Daarom zijn wij vragende partij om de vennootschapsbelasting te regionaliseren.

IAB: En wat is volgens u het beste tarief? Hoe laag moeten we zakken?

Kris Peeters: Dat is afhankelijk van meerdere factoren. Ten eerste: de concurrentie, onze plaats op internationaal niveau, onze ligging, blijven we in Vlaanderen, enz. Ten tweede: het budget. Een tariefvermindering van de vennootschapsbelasting moet kunnen worden bekostigd, en we spreken over een subsidiebudget van zo'n 900 miljoen euro. Het is maar de vraag of de Vlaamse overheid deze som geld zal gebruiken om het tarief van de vennootschapsbelasting sterk te verlagen of dat dit geld elders wordt geïnvesteerd. En een bijkomende vraag is: hoe ver kunnen we gaan als we over dit budget beschikken? Volgens mij is het een goed idee om een marge te bepalen op federaal niveau. Hoe lager het tarief, hoe groter ons actieterrein kan zijn.

IAB: Op nationaal vlak geven macro-economische studies een groei aan van 2,7 % voor het jaar 2007. Deelt u in dit optimisme en hoe past de economie in Vlaanderen hierin?

Kris Peeters: De Europese Unie heeft de groeicijfers voor de Eurozone inderdaad recent lichtjes bijgesteld ingevolge de kredietcrisis in de Verenigde Staten, die zich in september heeft uitgebreid naar het Verenigd Koninkrijk. Voor ons land worden geen grote gevolgen verwacht. De solidaire reactie van de Amerikaanse en de Europese Centrale Bank laten verhopend dat de *bubble* die in de Angelsaksische onroerendgoedmarkt geslopen is, zonder al te grote gevolgen blijft voor onze continentale economieën die fundamenteel gezond zijn. En laat ons ook hopen dat de pogingen die Angela Merkel op het niveau van de G8 heeft ondernomen om de *hedge funds* aan ernstige overheidscontrole te onderwerpen, spoedig vruchten afwerpen. Europa kan hier een milderende invloed hebben. Vlaanderen stelt het relatief goed in de groep van de Europese regio's en is nog steeds goed voor 80 % van de Belgische export. Toch heeft de Vlaamse economie haar problemen: een veel te lage werkzaamheids- en activiteitsgraad tussen 55 en 64 jaar (30 %), bij een nochtans relatief lage werkloosheid. Daar moet dringend aan gewerkt worden.

IAB: Vlaanderen is een van de meest dynamische regio's van Europa en heeft dat voornamelijk te danken aan de kmo's. Is het soms geen handicap om geen zeer grote ondernemingen meer te hebben, vooral als je weet dat beslissingen in dergelijke multinationals vaak vanuit het buitenland worden genomen en negatieve gevolgen kunnen hebben in een gewest (bv. de automobiellindustrie)?

Kris Peeters: Wij hebben belangrijke Belgische, Vlaamse én Waalse bedrijven, zowel in de industriële als in de financiële sector: KBC, Fortis, Solvay, UCB, Agfa-Gevaert, Bekaert, Dexia, en zo kan ik nog een tijdje doorgaan. De beslissingscentra van bedrijven liggen enkel in België wanneer de belangrijkste eigenaars zich hier bevinden. Dat is met name niet het geval voor de auto-assemblage die om die reden nog kwetsbaarder is in België dan in andere hogeloonlanden zoals Duitsland. Of er Belgische eigenaars zijn en blijven, is een kwestie van schaal en van mentaliteit: onze

thuismarkt is klein, en dat is een objectieve handicap, tezelfdertijd hebben wij soms te weinig ambitie hoewel we op bergen spaartegoeden zitten die in Belgische en Vlaamse bedrijven geïnvesteerd zouden kunnen worden. Als je ziet hoe de Belgische banken en farmaceutische bedrijven een tweede thuismarkt zoeken en vinden, begrijp je wat ik bedoel: wie niet heel sterk is, moet heel slim zijn.

IAB: Competitief blijven op internationaal vlak is een andere uitdaging voor Vlaanderen. Maar hierbij moet rekening worden gehouden met het tekort aan beschikbare industrieterreinen binnen het gewest en met een milieuwetgeving die door werkgevers vaak als veel te streng wordt bestempeld. Hoe kunnen we economie en ecologie met elkaar verzoenen? Bovendien heeft het Vlaamse gewest een studiegroep “milieu en boekhouding” opgericht. Kunt u ons daar wat meer over vertellen? U hebt een akkoord getekend met de verschillende instituten (op basis van maatregelen in het Kyoto-akkoord). Wat is de volgende stap?

Kris Peeters: Wij moeten er inderdaad in slagen een positieve economische groei los te koppelen van een negatieve ecologische groei. Wij slagen daar geleidelijk in. Wij zitten op schema om tegen 2010 25 % van onze energie te halen uit warmtekraftkoppeling en hernieuwbare energie. Onze broeikasgasindicator voor 2007 zit nog 1,9 % boven die van 1990, maar daalt de laatste jaren met rasse schreden. Wij halen de Kyoto-norm nog niet, maar geraken er dichtbij. Het komt er nu op aan de talloze milieumaatregelen die de regering heeft genomen in het kader van Vlaanderen in Actie (ViA) verder te operationaliseren, elke dag opnieuw.

IAB: De babyboomgeneratie heeft stilaan de pensioengerechtigde leeftijd bereikt. Welke inspanningen levert het Vlaamse gewest om de overdracht van bedrijven, en vooral van de kmo's, te vergemakkelijken?

Kris Peeters: Precies om de familiale opvolging te vergemakkelijken, heeft Vlaanderen in het kader van de fiscale autonomie de schenkings- en successierechten verlaagd of er zelfs vrijstelling van verleend voor aandelen of activa in een familiale vennootschap of voor vorderingen op dergelijke vennootschap. Zopas werd de Vlaamse tewerkstellingsvoorwaarde voor die vrijstelling die vervat ligt in het succesdecreet ter zijde gelegd door de Europese Commissie. We

zullen hier zo snel mogelijk aan remediëren, met oog voor de continuïteit.

IAB: Starters zijn de economische toekomst van een gewest: welke inspanningen heeft u gedaan om deze starters de beste kansen te geven om te groeien in Vlaanderen?

Kris Peeters: Vlaanderen heeft een probleem om jongeren tot het ondernemerschap te brengen. Dat is niet abnormaal in een sterk geëvolueerde postindustriële samenleving als de onze. Het aantal zelfstandigen ligt laag in vergelijking met bijvoorbeeld Oost-Europa, maar ook met de Verenigde Staten waar duidelijk meer belang wordt gehecht aan slagen, en veel minder aan mislukken. Het aantal creatieve beroepen ligt dan weer hoog in Vlaanderen. In het kader van ViA doet de Vlaamse regering alles wat ze kan om het ondernemerschap aan te moedigen: de Business Angels Networks werden geconcentreerd in één vzw die resultaatgebonden steun krijgt, het Vlaamse Innovatiefonds (VINNOF) werkt samen met erkende zaakkapitaalfondsen en het Instituut voor aanmoediging van Innovatie door Wetenschap en Technologie, en financiert op gelijke voet met deze fondsen: 58 kmo's kregen aldus incubatiefinanciering, zaakkapitaalfinanciering of projectfinanciering, in totaal voor een bedrag van bijna 10 miljoen euro per eind 2007. Ook de Winwinlening waarbij het Vlaamse gewest een stuk van het financieringsrisico draagt, kende een groot succes.

IAB: Hoe is het gesteld met de wisselwerking tussen Vlaanderen en Wallonië op het vlak van de werkgelegenheid? In Vlaanderen is er in sommige sectoren een tekort aan werknemers, terwijl er heel wat werkloosheid is in Wallonië. Wordt de doorstroming tussen de twee regio's aangemoedigd of is Vlaanderen nog steeds verplicht om de oplossing hiervoor op de Franse arbeidsmarkt te zoeken?

Kris Peeters: Het is precies op dit soort vlakken dat moet worden samengewerkt tussen Vlaanderen en Wallonië, en dat gebeurt ook tussen de VDAB en Forem. Mijn collega minister-president Demotte heeft overigens aangegeven dat hij een absolute prioriteit maakt van deze samenwerking, en hij hoopt dat op die manier ook Wallonië een fameuze daling zal kennen van de werkloosheidscijfers, vooral van de langdurige werkloosheidscijfers.

IAB: Wat moet er volgens u allemaal onder federale bevoegdheid blijven?

Kris Peeters: We moeten waken over het principe van de subsidiariteit: wat de gewesten beter kunnen, moeten ze zelf kunnen doen. Ze moeten zelf bepaalde voorkeuren kunnen kiezen: het accent leggen op ziekenhuizen in Wallonië en op huisartsen in Vlaanderen bijvoorbeeld. En dan zijn er de homogene bevoegdheidspakketten. Momenteel zijn er in België negen ministers bevoegd voor gezondheidszorg, negen voor tien miljoen Belgen! Dat houdt geen steek.

IAB: Hoe kunnen we jonge Vlamingen aanmoedigen om accountant of belastingconsulent te worden? En meer algemeen, hoe ziet de toekomst voor dit beroep er volgens u uit?

Kris Peeters: Accountants en belastingconsulenten moeten hard werken, en oefenen een dienend beroep uit. In ruil daarvoor krijgen zij een behoorlijke compensatie, althans indien zij het goed doen. Jongeren daarvan overtuigen is niet zo eenvoudig, omdat veel talenten in één persoon verenigd moeten zijn: kennis van cijfers en verhoudingen, juridische intuïtie, en de emotionele intelligentie die toelaat de cliënt te dienen en toch tijdig de steven te wenden wanneer de cliënt in de illegaliteit of de fraude verzeild dreigt te geraken. Wie fysiek en mentaal niet sterk staat, kan dit beroep als zelfstandige niet aan, omdat het een onvoorwaardelijke inzet vraagt die geen rekening houdt met avond- of weekendrust. In zekere zin stelt zich voor jonge vrije beroepers dezelfde problematiek als voor jonge ondernemers. Maar de trouw van de cliënt en zijn dankbaarheid zijn de mooiste verloning die men kan krijgen. Die verhouding met de cliënt zal altijd blijven bestaan: soms zal ze meer succes kennen, soms minder. En er zullen altijd werkgevers zijn die hun enthousiasme zullen overdragen op jongeren om de handen aan de ploeg te slaan. Vorming, zowel intellectueel als moreel, is daarbij van het grootste belang, zowel in de universiteiten en hogescholen als op permanente wijze in de beroepsorganisaties en in de dagelijkse praktijk.

IAB: In het laatste rapport van het departement Fiscaliteit van de Hoge Raad voor Financiën worden een aantal oplossingen aanbevolen om de fiscale en sociale lasten op arbeid te verminderen. Over het algemeen wordt

aangeraden om de belastingdruk op vermogensinkomsten te verhogen. Vindt u dat een goede zaak of is het een beter idee om de federale openbare uitgaven terug te schroeven?

Kris Peeters: De gelijke taxatie van de vermogensinkomsten is een verhaal dat al in de financiële wetenschappen van de 19e eeuw furore maakte. Vermogensinkomsten zouden draagkrachtiger zijn dan arbeidsinkomsten omdat zij losstaan van gezondheid en inspanning. Dat is natuurlijk zo, maar inflatie en beurscrashes kunnen daar anders over doen denken. Daarenboven worden arbeidsinkomsten al belast vooraleer men het als spaargeld opzij kan leggen. Waarom moet de rente op dat spaargeld dan ook nog eens belast worden? De situatie is dus erg complex. Vroeger werden de vermogensinkomsten even zwaar belast als de arbeidsinkomsten, met massale ontduiking tot gevolg. Sinds de roerende voorheffing van 25 %, later 15 %, bevrijdend is geworden, worden de roerende inkomsten minder in het buitenland geïnd. Wellicht moet dit probleem op Europees vlak aangepakt worden om de onevenwichten te vermijden die het vrije kapitaalverkeer onvermijdelijk met zich meebrengt.

IAB: In Wallonië vormt de werkloosheid bij jongeren het grootste economische probleem. In Vlaanderen is de vergrijzing de belangrijkste problematiek. Wat zijn uw plannen om dit probleem op regionaal vlak op te lossen? Of is dit alleen een federaal probleem?

Kris Peeters: Het is een federaal probleem in die zin dat alle deelstaten ermee geconfronteerd worden. Maar zij denken niet noodzakelijk aan dezelfde oplossing om het probleem te remediëren. Men noemt dit preferentiever schillen. Volgens het decentralisatiethorema van Oates inzake fiscaal federalisme is het dan beter dat de deelstaten een probleem zoals de activering en de vergrijzing zelf aanpakken. Anders gaat veel tijd verloren om tot een juiste diagnose van het probleem te komen en een aan eenieders preferenties aangepaste oplossing te vinden. Dit is dus geen probleem van transfers, maar gewoon van zelf zijn eigen problemen te kunnen oplossen en voor die oplossing beloond te worden, omdat dit federaal niet of nauwelijks kan gebeuren nu de verschillende gewesten een andere mening toegedaan zijn. •